

vives, malgrat la pesada herència del racisme que a l'Equador, com arreu d'Amèrica, continua mutilant la realitat i la memòria. I no són pas només el patrimoni de la seva nombrosa població indígena, que les va saber perpetuar al llarg de cinc segles de prohibició i menyspreu. Pertanyen a tot el país, i al món sencer, aquestes veus del passat que ajuden a endevinar un altre futur possible.

Des que la creu i l'espasa van desembarcar a terres americanes, la conquesta europea va castigar l'adoració de la natura, que era pecat d'idolatria, amb penes d'assotament, força o foc. La comunió entre la natura i la gent, costum pagana, es va abolir en nom de Déu i després en nom de la Civilització. Arreu d'Amèrica, i en el món, continuem pagant les conseqüències d'aquest divorci obligatori. □

VIURE BÉ, EL GRAN PARADIGMA INDÍGENA

GREGORIO IRIARTE

Cochabamba, Bolívia.

Volem proposar algunes reflexions sobre el "Bon Viure". És un antic paradigma que ens mostra la saviesa ancestral dels pobles indígenes americans, així com la seva identitat.

- El *Bon Viure* o *Viure Bé* conté un missatge universal i esperançador davant d'un món que va perdent els seus valors morals més profunds i importants.

Se'ns presenta com a alternativa al "viure millor" de la cultura occidental. El "viure millor" el relacionem amb els ingressos personals, el consum i les satisfaccions que ens ofereix la tecnologia moderna. El *Bon Viure* fa esment a l'harmonia amb tots els nostres germans, amb les diferents cultures, amb Déu i la natura.

- Davant la modernitat amb la seva fe cega en el progrés, el *Bon Viure* (*Suma Qamaña* en aimara i *Sumak Kawsay* en quítxua) ofereix viure de manera diferent, oberts a tot el món i a totes les persones, a la recerca d'una societat més fraternal, igualitària i justa. És un nou paradigma, amb una lògica molt diferent a la mentalitat "postmoderna", tremendament individualista i economicista.

- El *Bon Viure* ens pot ajudar a percebre la realitat i els mites ancestrals, no pas d'una forma rígida segons les nostres categories, sinó com un incentiu al diàleg obert amb diferents cultures. És una invitació a relacionar-se d'una manera diferent amb "l'altre", acceptant i respectant tant la igualtat com les diferències.

Aquest nou paradigma posa en tela de judici els grans projectes de la modernitat. *Bon Viure* proposa un altre

estil de vida fonamentat en l'ètica de la convivència en base a pactes i aliances.

- També ens convida a cedir protagonisme a favor dels nous actors per construir, més enllà dels dogmatismes polítics i de la corrupció imperant, una societat on siguin presents el bé comú, la solidaritat, la subsidiarietat, l'equitat, la pacífica convivència, etc.

- Implica també una reformulació de tot el projecte educatiu per a una autèntica formació. Ens podria servir com una actualització en el nostre medi dels quatre principis bàsics proposats per la UNESCO: a) aprendre a aprendre, b) aprendre a ser, c) aprendre a fer, i d) aprendre a conviure.

- Viure bé es tradueix en un imperatiu ètic i en una xarxa de solidaritat per superar les desigualtats, tornar la dignitat a totes les persones i elevar l'autoestima dels que es troben deprimits. És lluitar per fer possible la gran Utopia de la fraternitat universal entre tots els pobles i races.

- No obstant, no és pas tot tan senzill. També ens envolten moltes ambigüitats. Hi ha present, per exemple, la paradoxa aimara: d'una banda un fort sentit comunitari, però, d'altra banda, un creixent individualisme que debilita i fins i tot anul·la els vincles de solidaritat.

- És evident que allò que ens proposa el *viure bé* està molt lluny de ser una realitat concreta de les nostres comunitats aimares. És un ideal, un gran projecte cultural que ens pot dur a una interpel·lació ètica davant la crisi de valors de la nostra cultura moderna.